

**AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA KAZALIŠNU UMJETNOST**

MAJSTORSKA RADIONICA GLUME 2

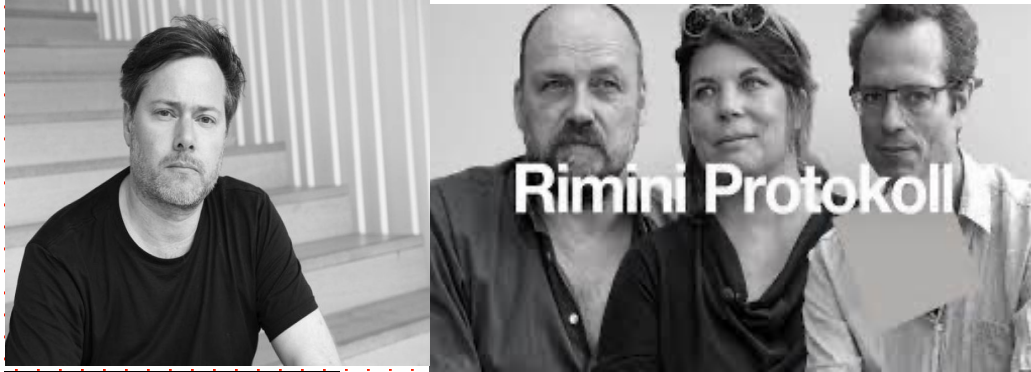
GLUMAC PRED DRAMSKIM TESKTOM

NOSITELJICA KOLEGIJA: doc.art. Anica Tomić

METODOLOGIJE RADA

1. Hrvatsko suvremeno kazalište u europskom kontekstu
2. Put k autorskom izričaju
3. Autorski pristupi tekstualnim materijalima
4. Vježbe prvog raspisivanja odabrane situacije
5. Uspostavljanje proizvedenog materijala na sceni

1. HRVATSKO SUVREMENO KAZALIŠTE U EUROPSKOM KONTEKSTU

- pozicioniranje hrvatskog teatra u europskom kontekstu
- kazalište kao iščitavanje, a ne kao ponavljanje - recentni video primjeri predstava koje su obilježile recentnu povijest europskog kazališta (*Petera Brooka, Eimuntas Nekrošiusa, Pjotra Fomenka, Roberta Lepagea, Frank Castrofa, Thomasa Ostermeiera, Ivoa van Hovea, Katie Mitchell, Milo Rau, Angelica Liddell, Rimini protokol* itd....)
- upoznavanje sa dramskim piscima, glumcima i redateljima regije i kontekstualizacije u odnosu na naše kazalište (*Marko Mandić, Boris Liješević, Biljana Srbljanović, , Mirjana Karanović, Ermin Bravo, Maja Izetbegović, Tanja Šljivar, Aljban Ukaj, Milena Župančić, Nikola Đuričko.....*.)
- video materijali: primjer

<https://heartefact.org/kuca/video-produkcija/>

- detaljno iščitavanje Lehmanne i njegovih glavnih postulata primijenjene sinestezije na sceni / promjena percepcije prostora i vremena
- ***Gavella:“(...) Realizam je i suviše ograničen i suviše uzak da ispuni onaj veliki duhovni prostor što ga predstavlja pozornica.”***

2.PUT KA AUTORSKOM IZRIČAJU

- poticanje studenata na autorstvo (student otvara svoje vidike, istražuje, postaje sukreator materijala izvedbe)
- redateljsko -dramaturške procedure pristupa tekstu u nastajanju
- primjeri dolaska do odabranih tema kolegija:
- 2.1.Subverzivna afirmacija kao približavanje autorstvu
- Studenti usmjeravaju fokus na aktivno uranjanje u trenutnu političku i socijalnu situaciju.
- brehtijanski pristup / kazalište kao politički gestus (npr. završni ispit *Poučni komadi*)
- vježbe subverzivne afirmacije/subverzivna afirmacija kao vježba rastvaranja imaginarnog spektra "mogućih odgovornosti"
- proširenje na aktualna pitanja koja se tiču mogućnosti manipulacije=kazalište kao manipulacija

Sud pustio Splićanke koje su tukle curicu koja kleči. One se narugale Sudu i opet se snimale. Ogavno je ovo što sad rade

PIŠE VLADIMIR UROKALO
99. prosinac 2023. 15:44

U Sesvetama curice cipelarile vršnjakinju, ispred škole na Trešnjevci djeca tukla vršnjaka, sve su snimali...

Iz zagrebačke policije izvijestili su o vršnjačkom nasilju u Zagrebu. Naveli su primjere kako se zaštititi, ali i kako bi roditelji trebali reagirati.

Piše **S. Ke.**, 18. ožujka 2023. @ 15:44

Djeca u Zagrebu tukla vršnjaka, u Sesvetama curice cipelarile vršnjakinju. Sve su snimali mobitelima

2023. 16:54

AUTOR: NACIONAL/M.I

■ **2.2.Dokumentrani diskurs:**

- a) kroz konkretne dokumentarne materijal i primjer drame (Niklas Radstam: *Čudovište* /paralelno istraživanje dokumentarnih materijala iz novina- primjer ispit/ *Sutra to možeš biti ti*)
- b) studenti biraju članke koji su ih emocionalno dotaknuli(članci se uzimaju iz tekućih medija)
- creative response na članak/pismeni/usmeni/ izvedbeni (mogućnost korištenja drugih oblika umjetnosti)

Unutar oba pristupa važno je da se u proceduri pristupa odabranoj temi obrati pažnja na nekoliko ključnih momenata, prija samog pisanja i raspisivanja.

- ***Gavella:» Naš novi glumački stil ne može se roditi iz "komornog" čeprkanja po vlastitoj unutrašnjosti nego u suživljavanju s ideološkim komponentama naše današnjice".***

3. AUTORSKI PRISTUP TEKSTUALNIM MATERIJALIMA

a. Vježbe asocijacije: primjer asocijacije

Asocijacije na „Čudovišta“ Niklas Rådström

BOL, SMRT, ŽALJENJE, IZGUBLJENI ŽIVOTI, KRV, UTROBA, ORGANI, BOLEST, OČI, DUŠA, MOZAK, CRVI, GROB, ZEMLJA, ŽIVOTINJE, HRANA, KANIBALIZAM, ZLO, OPSJEDNUTOST, TRAUMA, SIROMAŠTVO, DROGA, ALKOHOL, NOVAC, SMRAD, METAK, PIŠTOLJ, KAMEN, UTAPANJE, GUŠENJE, REZANJE, MESNICA, KLANJE, SJEKIRA, OHOLOST, LJUBOMORA, DOSADA, KOCKANJE, PRAZNINA, RAVNODUŠNOST, OČAJ, DEPRESIJA, RUŽNOĆA, LJUBAV, MRŽNJA, STRAH, EMPATIJA, PROLAZNOST, NEBRIGA, BRIGA, SLUČAJNOST, SUDBINA, VIŠI PLAN, CILJ, BOG, LJUDI, KRIŽ, PONOR, CRNILO, SEBIČNOST, DRUŠTVO, USAMLJENOST, NERAZUMIJEVANJE, OBITELJ, INDIVIDUA, MORAL, GRIJEH, ZAKON, KARMA, PROSVJETLJENOST, HEDONIZAM, GAĐENJE, SIVO, CRNO ILI BIJELO, YIN I YANG, RAVNOTEŽA,

O radu na tekstu, radu u kazalištu i odnosa prema publici

Ovaj tekst se tiče svakoga od nas, žrtve, nasilnika, prolaznika. Iako mi nikada neće biti jasno kako nekome padne napamet drugome nanijeti zlo, bilo riječima ili udarcima, ali znam da svi smo mi bili i zlostavljani i zlostavljači, svatko od nas posjeduje ono mračno, ono „neprihvatljivo“. Zanima me kako će ovaj tekst još kroz proces utjecati na mene. pomicanja vlastitih granica. Želim biti spremna nuditi, spremna maknuti ego od sebe i spremna zaroniti u novo, nepoznato, neotkriveno i stvarati. Znam da će me ta tema snažno obuzeti, znam da neće biti najlakši proces obzirom na temu kojom se bavimo, ali osjećam da je ovo što radimo važno i osjećam da će mi trebati puno hrabrosti. Zanima me hoću li moći ponuditi sve što ovaj tekst i proces budu zahtijevali, nadam se da ću biti dovoljno prisutna i dovoljno otvorena za sve što će me čekati, a ono što sa sigurnošću mogu tvrditi je da ću biti marljiva i dati sve od sebe.

Čudovišta švedskog dramatičara Niklasa Radstroma

prema istinitom događaju iz Liverpoola kada su 1993.

godine dvojica desetogodišnjaka oteli i ubili dvogodišnjeg

Jamesa Bulgera. Taj je slučaj zbog svoje iznimne okrutnosti,

ali i zbog svojevrsne nemogućnosti da ga se racionalno

sagleda i objasni prije svega zbog dobi nasilnika pridobio

prilično veliku medijsku pažnju.

O njemu su napisani brojni članci, snimljeni brojni

dokumentarci, te i jedan igrani film, a interes za slučaj traje

i dalje.

b) VJEŽBE IMAGINARNE BIOGRAFIJE LIKA

Na samom početku poznati su nam samo ime lika, dob, te njegova

bazna pozicija u priči odnosno sukobu. Rukovodimo se tzv.

naturalističkom karakterizacijom koja je precizna i bavi se društveno-

ekonomskom pozadinom likova, odnosno bavi se složenom mrežom

odnosa kojim pripada i koji ga definiraju.

Pitanje :tko je, gdje je, kamo i

ide?

BIOGRAFIJA LIKA

Pripadnik Hrvatske bojne brigade Mačići - svi su preživili, prošao je sito i rešetio i prema njemu se obraća sa poštovanjem. Zahtjeva mis i da ga se sasluša. Zna tkoj e bio kakav u ratu iako su mačići pili u podrumu. Voli svoju kćer više od ičega i voli biti u centru pažnje. Kako on svira svi plešu iako ga naizgled nitko ne doživljava ni punih 5 posto. Njegovo je najbolje, nema boljeg iako je sranje. Sve zna kako je bilo i kako će biti. On je prošlost sadašnjost i budućnost. Mrzi srbe, voli narodnjake. Pije samo Karlovačko, a nakon dva karlovačka može i bilo šta što je bilo na akciji u kauflandu. Bitno je da je kćer sretna. Jebo je sve i svašta, kćer ne smije niko dirat prije svatova. Da sazna da je trudna objesio bi se, ali ne bi imao hrabrosti to učiniti pa bi samo šutio. Imao je dosadan obiteljski život, činilo se kao da je bio najstariji u svojoj obitelji i kao da riječi u životu nije progovorio , zato toliko i priča. Pored njega doslovno možete vidjeti vrijeme da se šulja i osjetiti vrijeme kako vam pokazuje srednjak u facu. Pored Oca se osjećaš kao da stojiš pred mikrovalnom 4 minute- jer tad vrijeme najsporije prolazi. Pogled mu je zastrašujuć i skriva tajna zbivanja u ratu. Kad dugo šuti nije dobro. Bolje da ne popizdi. Ponosan na svoj integritet, slobodu i samostalnost. Otac u kazalištu iz publike živi normalnim tempom, nekako ne jebe njega što su ljudi platili kartu da gledaju predstravu. Kad su već platili, ma neka ga i poslušaju.

Izgled: Latentni kriminalac, lanac oko vrata, 150 kila, ćelav, podbradak ispod brade i na vratu. Loša tetovaža pinup djevojke, JNA redni broj, biciklističke crne polutanke naočale, špic cipele, crne glače, kratka bijela košulja, malo labava, otkopčana do sredine bradavica, bijela podkošulja, čačkalica, zlatna minduša i kožni remen sa zlatnom kopčom grba Republike nam Hrvatske.

Pavice „jedan od glavnih glumčevih zadataka rasvjetljavanje motivacije svojeg lika i nalaženje načina da postupa kao da je u njegovoj situaciji ...”

3.DNEVNIČKI PROCESI

- (dnevnici idu na individualno iščitavanje mentorima- borbe unutar proces sa samim sobom, prvo svjesno osvještavanje problema, namjera, ciljeva, preuzimanje etike, glumac kao sudionik društvenog procesa, pitanje umjetničke odgovornosti, pitanje etike kazališta, pitanje estetike kazališta-primjer iz jednog studentskog dnevnika:
-govori upravo o tom umjetničkom strahu, svojevrsnoj kočnici s kojom se, ja osobno, i prečesto susrećem. Vjerujem da se sve to vrlo lako rješava radom. Završila bih s još jednom misli Marine Abramović: "Ako eksperimentirate morate doživjeti neuspjeh. Po definiciji, eksperimentiranje znači odlazak na teritorij na kojem nikada niste bili, gdje je neuspjeh vrlo moguć. Kako možete znati da ćete uspjeti? Vrlo je važno imati hrabrost suočiti se s nemogućim".

Patrice Pavice „jedan od glavnih glumčevih zadataka rasvjetljavanje motivacije svojeg lika i nalaženje načina da postupa kao da je u njegovoj situaciji...

4.VJEŽBE PRVOG RASPISIVANJA DOGOVORENE SITUACIJE

1.SCENA

(Ulazak redom: Vanja, Lorenzo, Anabela, Davor i Dominik)

DOMINIK: Zdravo, ja Sergej Viktorovič Glinski, imam 25 godin, ja Rus, trenutno radim u svečana dvorana Kristal kao konobar

DOMINIK: Što je smiješno?

LORENCO: Sergej.

DOMINIK: Da.

GRGUR: Rus?

DOMINIK: Da, zašto se tako zadnjih dana ponašate prema meni kao da sam ja napao Ukrajinu?

GRGUR: Ali tvoj narod je!

DOMINIK: Ali ja nisam, ja sam tu u HRVATSKOJ!

DOMINIK: Zašto se tako ponašate prema meni?

LORENCO: Zašto se ti dereš na nas?

DAVOR: Hoćeš nas napast?

DOMINIK: Nisam ja nikoga napao.

ANABELA: Ali nisi nikoga ni spriječio

DAVOR: A di ti je tata? Jel ti tata na strani rusije?

GRGUR: Zašto nećeš odgovoriti?

DOMINIK: To je teško pitanje.

LORENCO: Hoćeš reći da smo glupi?

ANABELA: Pitanje je vrlo jednostavno: jel ti otac ratuje na strani rusije?

DOMINIK: Ne razumijete.

LORENCO: Hoćeš reći da smo mi glupi?

DOMINIK: Ali dajte da vam objasnim jednu stvar...

LORENCO: Sad će nama veliki intelektualac objasniti neke stvari, ajde, izvoli!

DOMINIK: Došao sam upoznati slavensku umjetnost.

DAVOR: Zašto baš u Hrvatsku?

DOMINIK: Preljepa, Croatia is full of life!

GRGUR: Preljepa za uništiti?

DOMINIK: Jako ste ograničeni.

LORENCO: Sad smo i glupi i ograničeni.

DAVOR: Oprostite gospon Rus mi smo mali narod, imamo pravo biti ograničeni.

DOMINIK: Vi ste previše pod utjecajem medija, a mediji lažu...

ANABELA: A ti si savršen! Očito se nismo dobro poznali...

DOMINIK: Nisam ja rekao da ja savršen, ali ako ti misliš da ja savršen to je kompliment.

ANABELA: Reci nam još nešto o sebi, kad o ocu nisi htio...

LORENCO: A mama, di ti je mama?

DOMINIK: Moja mama je kompleksno pitanje...

GRGUR: Jel imaš brata ili sestru?

DOMINIK: sin jedinac.

GRGUR: A to sve objašnjava. Ti se kao baviš s umjetnosti?

ANABELA: Šta znaš? Znaš li išta osim o ruskoj umjetnosti? Ha?

- unutar vježbe koristi se vježba subverzivne afirmacije
- a) uporaba dokumentranog materijala (npr .početak rata u Rusiji Student tvrdi u svoje ime da je Rus. Lažna biografija iz koje nastaje prva linija lika mladog Rusa koji je došao u Hrvatsku).

-primjer vježbe subverzivne afirmacije (student afirmira jednu tezu pred ostalim studentima, teza mora biti politički i etički nekorektna. Onaj koji izlaže tezu ulazi u "lik" koji brani tezu pred ostalim sudionicima.

Npr. treba zabraniti abortus (student izlaže i brani temu, pritom to radi iz lika teze koju uspostavlja)/teza :ruska agresija je dobra za Europsku politiku /teza: plastika je dobra za planet

VANJA: To je bio jedini odgovor koji je on priznavao.... Eto tako je to bilo kod kuće, a ni vani nije bilo puno bolje. Odrasla sam u Hrvatskoj kao srpska nacionalna manjina. Razumijete šta to znači? Srpkinja u Hrvatskoj. Šta se smijete? Jel smiješno? Smiješno je što sam Srpkinja? Vidiš, meni nije bilo smiješno. Nije mi bilo smiješno kada sam slušala brata kako plače jer mu je Stipo rekao da je četnik ili sve srbe na vrbe. Ili kada je mene jedan dečko doslovno izbacio iz autobusa i rekao:
DAVOR: Marš Srpkinjo, ti nebi trebala ići u ovu školu.

VANJA: Ja sam rođena u Hrvatskoj, odrasla sam ovdje. Moji mama i tata su rođeni u Hrvatskoj i djed i baka i 80% moje rodbine, moji nisu bili u ratu i nisu pucali po Hrvatima, ja ne znam što je rat i ja bih najradije da ga nije ni bilo...I dobro, šta i da su moji pucali po Hrvatima?

GRGUR: Pa i pucali su.

VANJA: Kud nisu pucali više pa bi bila jedna velika Srbija i ne bi bilo vas, jebem vam mater svima ustašku!!!!

DAVOR: Eeeeevo probudila se srpkinja, i onda ljudi kažu da ne generaliziramo evo svi ste isti u svima vama teče ta srpska prljava krv.

VANJA: Po čemu je vaša hrvatska krv čišća?

ANABELA: Čišća nam je krv, katolička, u nama teče dunavska, dravska i savska krv

LORENCO: Nismo mi ti ubojice i koljači!

VANJA: Koliko žrtava je bilo u oluji?

GRGUR: A koliko ih je bilo u Vukovaru?

VANJA: Vi i vaš Tuđman ste prodali Vukovar.

ANABELA: Ko još normalan hoda po razrušenom gradu i viče bit će mesa, bit će mesa, klat ćemo hrvate, bolesni mozgovi, fuj!

DOMINIK: Evo Jure i Bobana i njegove crne armije mesara.

GRGUR: Šta se ti miješaš, oboje hladite pičku u našem moru.

DOMINIK: Znae što, Istra je i onako i ovako talijanska!

DAVOR: Tesla je Hrvat!

VANJA: Napoleon je srbin!

LORENCO: Habemus papam!

DOMINIK: Imam 2 patrijarha, srpskog i ruskog.

GRGUR: Siši mi kurac ustaški!

VANJA: Jebem ti mater ustašku!

DAVOR: Jebem ja tebi ćaću četničkog!

ANABELA: Mrš u Srbiju, nije tu mjesto!

LORENCO: Bolje da te doktor bacio na pločice kad si se rodila! / debela srpska droljo

GRGUR: Ubij se četnikušo!

DAVOR: Kurvo raspala!

ANABELA: Nisi vrijedna života!

LORENCO: Debela srpska droljooo! /Srpkinjo!

GRGUR: Jebem ti mater pravoslavnu!

ANABELA: Ubij se Četničko kopile! (Lajanje, Dominik plače...)

4.b. uporaba „autobiografije”

ona se dramatizira i fikcionalizira- granica stvarnog i fikcije se gubi/

apsolutna fikcionalizacija unutar scene/ publika iščitava kao istinu

i /ili

4.c. uporaba stvarnih dokumentarnih događaja

/ maloljetničko nasilje/ dokumenti o ratu/ incestu /samoubojstvima (

Poučni komadi)

Horton:

„...dakle pisac nije pisac komada, nego stvaratelj komada, a to zapravo

čini priličnu razliku. Raditi odnosno stvarati pozdrazumijeva „da postoji

neko umijeće koje treba naučiti, da postoji neki materijal koji treba

oblikovati pomoću vještine, talenta, iskustva i inspiracije”.

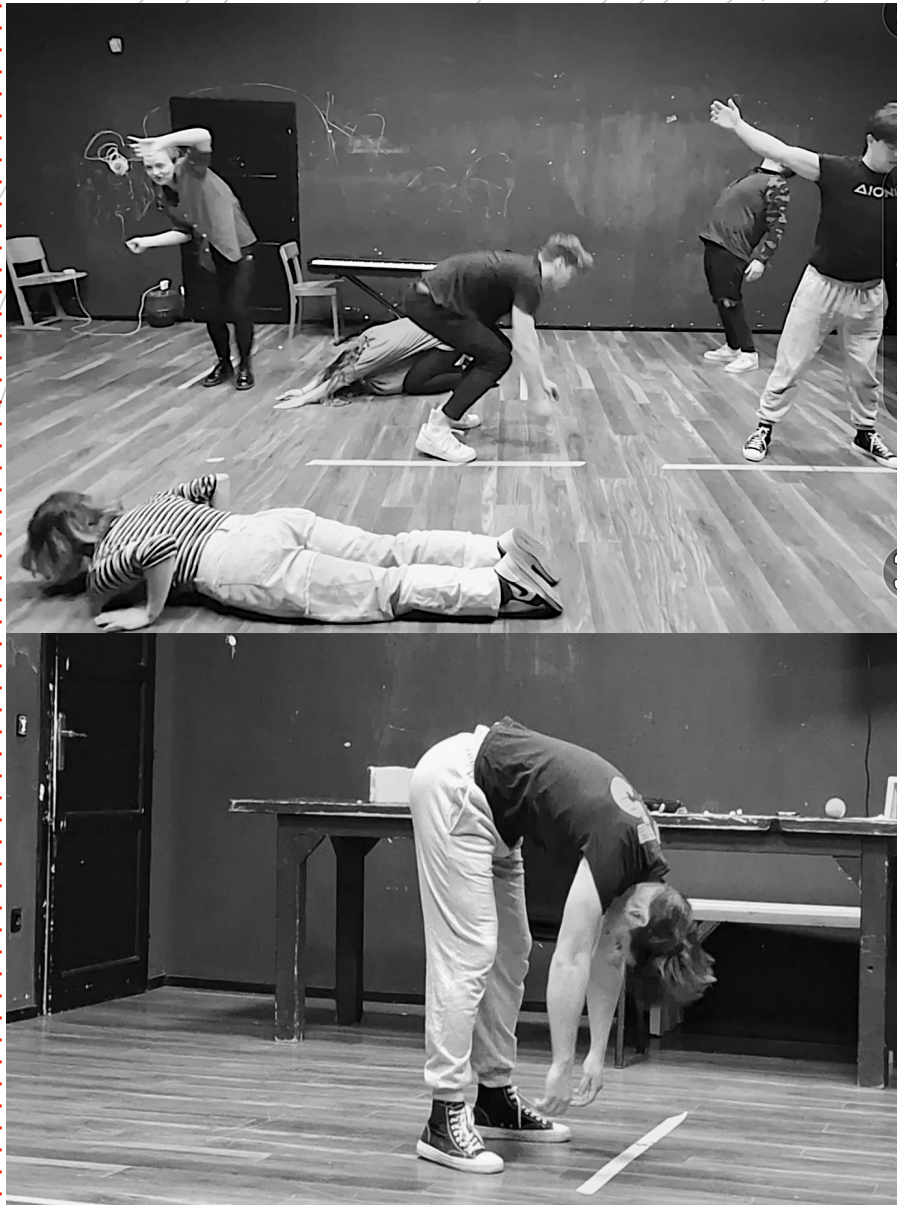
5. USPOSTAVLJANJE PROIZVEDENOG MATERIJALA NA SCENI

proizvedeni tekstualni materijala na sceni

(primjeri iz ispita ***Poučni komadi***-inspirirano Brechtovim poučnim komadima /tekst je nastajao kao autorski rad studenata diplomskog studija glume- 1.god.studija 2.semestra na temu subverzivne afirmacije u sklopu Majstorske radionice 2

Gavella: to nije stapanje pojedinca, nego naprotiv stapanje jedne mase, jednog kolektiva u neku višu cjelinu, u kojoj je glumac reprezentant i nosilac sviju vrijednosti te više cjeline."

■ PSIHOFIZIČKE GLUMAČKE VJEŽBE

- svaki sat, prije raspisivanja i pismene metodologije započinje raznim vježbama, kao nastavak vježbi prvoga semestra
- osnovne vježbe opuštanja tijela, vokalizacije uporabom donjeg centra ("hare"), artikulacije čeljusnog zgloba, vokalizacije . Vježbe razglobljavanja , kao i aktivacije statičkih centara u tijelu. Igre afektivnog pamćenja uporabom donešenog objekta. Grupne igre. itd..
- *Stanislavski «Nepomičnost onoga koji sjedi na pozornici ne označava još njegovu pasivnost. (...) Može se ostati nepomičan, pa ipak istinski djelovati, ali ne izvana – fizički, već iznutra psihički.»*

MOŽDA SMIJEŠNO (STAND UP)

PROCESI GLUMČKE PROIZVODNJE OD DOKUMENTA KA IZVEDBI

- od probe do izvedbe
- studenti su uporabom dramskog teksta Čudovište, zatim koristeći dokumentrnu materijale i uz mentorstva proizveli tekst kojeg smo usustavljivali kroz procedure dramskih pravila i zatim raznim dramaturškim tehnikama pretvarali u scene.
- Ista metodologija rada primjenjivala se i u prijašnjim ispitima, Majstorske radionice 2:
- klasa 2018/2019: MOŽDA SMIJEŠNO (studenti inspirirani vlastitim događajima pišu stand up)
- klasa 2019/2020: KORONINI DNEVNICI (klasa u vrijeme pandemije pise dramsko dokumentrne zapise)
- klasa 2020/2021: klasa inspirirana Ibsenovim *Sablastima*- piše svoje varijacije scena
- klasa 2021/2022: POUČNI KOMADI
- klasa 2022/2023 : SUTRA TO MOŽEŠ BITI TI (nasilje među mladima)

OD KLASNIH PROBA DO IZVEDBE: SUTRA TO MOŽEŠ BITI TI

CILJ KOLEGIJA: Studenti se služe stečenim znanjima i tehnikama , upotrebljavaju glumačke tehnike i alate, a istovremeno se suočavaju s temama koje ih osobno zanimaju. Unutar kolegija uče se osnove zakonitosti rada i proizvodnje određene scene . Svrha je da student savlada alate za proizvodnju “ lika” i njegove raspodijele unutar scene koju uz mentorstvo sam proizvodi. On tako postaje sukreator izvedbe, koja se tematski veže na ono što ga osobno brine u svakodnevnicu.

Svaki od ispita pomiče osobno stanje razumijevanja studenta kao glumca u odnosu na studenta koji kreira i stvara- ovo su sve putevi ka novom autorskom teatru i studentu kao “mislećem umjetniku”.

- *Gavella: «To uvjerenje i povjerenje prema samome sebi bilo bi naravno isprazno, kad ne bi bilo objektivno opravdano. To opravdanje ne može glumac naći samo u svojoj ličnosti i u svom ličnom doživljavanju nego u sadržaju tog doživljavanja. Taj sadržaj može naravno glumac tek dijelom stvoriti za samoga sebe, ali uglavnom on ga mora dobiti od nečega izvan sebe, iz nekog drugog umjetničkog područja.»*

LITERATURA

1. Lehmann, Hans Thies: *Postdramsko kazalište*, CDU TkH, Zagreb/Beograd, 2004.
2. Melchinger, Siegfried: *Povijest političkog kazališta*, GZH, Zagreb, 1989.
3. Artaud, A. *Kazalište i njegov dvojniki*. Zagreb: Hrvatski centar ITI-UNESCO, 2000.
4. Roach, J. (1993) *The Player's Passion, Studies in the Science of Acting*, *The University of Michigan Press*.
5. Goldberg, R. *Performans: od futurizma do danas*. Zagreb: Test!; Urk, 2004.
6. Lehmann, H. T. *Postdramsko kazalište*. Zagreb; Beograd: CDU; Tkh, 2004.
7. Pavić, Patrice: *Pojmovnik tetara*, Antibarbarus, Zagreb, 2004.
8. Horton, Endru: *Likovi osnova scenarija*, CLIO, Beograd, 2004.
9. Hodge, Alison: *Actor Training*, Routledge, New York, 2010.
10. Fischer-Lichte, Erika (2009), *Estetika performativne umjetnosti*, TDK Šahinpašić: Sarajevo
11. Souriau, Etienne (1952), „The Cube and the Sphere“, *Educational Theatre Journal*, god. 4, br. 1, str. 11-18.